

Решение № 356 от 7.10.2011 г. на ВКС по гр. д. № 853/2010 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Борис Илиев

чл. 61, ал. 2 или 3,

чл. 62 ЗЗД

Производството е по чл. 290 от ГПК.

С определение № 425/18.03.2011 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 853/2010 г. по жалба на [фирма], [населено място], е допуснато касационното обжалване на въззивно решение на Бургаски окръжен съд № 105 от 16.11.2009 г. по гр. д. № 863/2008 г., с което дружеството - касатор е осъдено да заплати на О. И. П. и М. К. П. сумата 8 155 лв. - обезщетение за разходите, направени за изграждане на отклонение за външно ВиК захранване на У. П-*** в кв. **а по плана на [населено място], [община], със законната лихва от 1.08.2007 г. и 870 лв. разноски.

Обжалването е допуснато поради необходимостта да се отговори на материалноправните въпроси **може ли търговско дружество да носи отговорност за неизпълнение на задълженията на общината за изграждане на техническа инфраструктура при урегулиране на имоти и дължи ли се обезщетение за изграден обект от инфраструктурата, неприет с акт 16.**

По първия от тези въпроси съдът приема, че **обезщетение за разходите, направени в изпълнение на едно чуждо задължение, може да бъде претендиращо от този, чието задължение е изпълнено. В зависимост от това, дали предприелият чуждата работа е бил лично заинтересован от нея или не е имал интерес, той се обезщетява по правилата за неоснователното обогатяване или за воденето на чужда работа без натоварване. Във всеки случай обаче обезщетението дължи този, чиято работа е изпълнена.** Когато става въпрос за съоръжения на техническата инфраструктура в урбанизирани територии, чл. 66, ал. 3 от ЗУТ предвижда, че те се изграждат от и за сметка на държавата, общините или съответните експлоатационни дружества, освен ако в специален закон е предвидено друго. Законодателят е предвидил различни субекти, задължени за изграждане на съоръженията, но това не означава, че всеки от тези субекти е отговорен за изграждането на всички съоръжения в републиката. Логиката е, че когато са разположени в държавна собственост или касаят държавни обекти, съоръженията на техническата инфраструктура трябва да бъдат изградени от държавата и са нейна собственост; когато се намират в общинска собственост или касаят общински обекти, тези съоръжения трябва да бъдат изградени от общината и остават нейна собственост; експлоатационните дружества трябва изградят тези обекти, които са необходими за изпълнение на нормативно възложени им функции и които впоследствие ще останат в

тяхна собственост. Когато трето лице финансира изграждането на съоръжения на техническата инфраструктура в свой интерес, то предприема чужда работа и трябва да бъде обезщетено по правилата на чл. 61, ал. 2 или 3 от ЗЗД или по чл. 62 от ЗЗД. Задължено да плати обезщетението лице е това, чиято работа е изпълнена. Ако третото лице е изградило елементи на техническа инфраструктура, които по силата на закона стават държавна собственост, то може да претендира обезщетение от държавата, но не и от общините или експлоатационните дружества. Съответно това важи и ако третото лице е извършило строителство на общински съоръжения - именно общината трябва да го обезщети за разходите по извършване на работата; претенцията не може да бъде насочена към другите визирани в чл. 66, ал. 3 от ЗУТ субекти.

По втория въпрос съдът приема, че въвеждането на изграденото съоръжение в експлоатация с акт 16 не е условие за възникване на вземането за обезщетение. Облигационните задължения възникват при предвидените в ЗЗД предпоставки и трябва да бъдат изпълнени, доколкото по гражданския закон те са изискуеми и длъжникът няма отлагателни или прекратителни възражения срещу тях. Ако съответното съоръжение е изградено от трето лице вместо от субектът, длъжен по закон и ако то се ползва по предназначение, обезщетението се дължи, без оглед приключила ли е административната процедура по въвеждането му в експлоатация.

След така приетия отговор на въпросите, поради които е допуснато касационно обжалване, съдът намира жалбата срещу атакуваното въззивно решение за основателна.

Въззивния съд е изложил съображения, според които въпросът кой е титуляр на правото на собственост върху съоръженията на техническата инфраструктура, е без значение за това, от кого може да претендира обезщетение трето лице, изградило такива съоръжения. Това не е така, защото именно този, който според закона е собственик на изграденото съоръжение, е субектът, който съгласно чл. 66, ал. 3 от ЗУТ трябва да го изгради. А това означава, че претенцията за обезщетяване на разходите, които трето лице е направило (без да е било длъжно) за изграждането на такова съоръжение, трябва да бъдат насочени именно срещу този, който е негов собственик. Други лица не са материалноправно легитимирани да отговарят по такива претенции. Доколкото е изтъквал материалния закон в противоположния смисъл, въззивния съд е постановил решението си при наличие на касационно основание по чл. 283, т. 3 пр. 1 от ГПК и то следва да бъде отменено. Липсва необходимост от повтаряне или извършване на нови съдопроизводствени действия, поради което спорът следва да бъде решен по същество от настоящата инстанция.

По делото е установено, че ищците са собственици на У. П-*** в кв. **а по плана на [населено място], [община]. Имотът не е бил водоснабден и през 2002 г. ищците предприели действия по изграждане на водопровод и канализация. Снабдили се с виза за проучване и проектиране на трасе за външно ВиК захранване, като след съответното проектиране и съгласувателни процедури било издадено на името на [община] и на М. К. П. разрешение за строеж на такова захранване. Ищците финансирали изграждането на 80 метра водопровод и 40 метра канал под уличното платно до съществуващи водопроводно отклонение и ревизионна шахта, като дейностите за това строителство имат пазарна оценка 8 155 лв.

Водопроводното и канализационното отклонение под улично платно представляват елемент от мрежите по чл. 83 от ЗУТ и трябва да бъдат изградени от общината, защото тя се явява техен собственик. В редакцията си към 30.07.2002 г., Законът за водите постановява, че са публична общинска собственост водостопанските системи и съоръжения (за водоснабдяване и за отвеждане и пречистване на отпадъчните води) на територията на общината с изключение на тези, които са включени в имуществото на търговски дружества или на сдружения за напояване и които се изграждат със средства или с кредити на търговските дружества или на сдруженията за напояване. Процесните водопроводно и канализационно отклонения не са включени в имуществото на търговско дружество или на сдружение за напояване, т. е. те се явяват публична общинска собственост по смисъла на чл. 19, т. 4 б. а) и б) от Закона за водите (редакция към 30.07.2002 г.). Общината е била длъжна да ги изгради, съгласно чл. 66, ал. 3 от ЗУТ. Доколкото това е сторено от ищците с техни средства, те имат вземане срещу общината по чл. 61, ал. 2 от ЗЗД, но това е извън предмета на настоящето производство. По него ответник не е общината, а дружеството [фирма], което нито е собственик на изграденото, нито има нормативно задължение да извършва такова строителство. Това дружество е ВиК оператор, т. е. законодателството му възлага да извършва дейности по доставката на питейна вода и отвеждането на отпадни води, но не му възлага изграждането на елементи от ВиК мрежата за своя сметка. Изграждането на такива съоръжения в населените места е винаги за сметка на общината, която остава техен собственик. Следователно исквете са предявени срещу лице, което не се явява титуляр на задължението, кореспондиращо на заявените от ищците права. Поради това исквете се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

С оглед изложеното ответникът има право на разносните по делото и на възнаграждение за юрисконсултска защита за трите инстанции (чл. 7, ал. 2, т. 3 и чл. 9, ал. 1 от Наредба № 1 на ВАС), които са претендирани в касационна жалба и следва да бъдат възложени в тежест на ищците.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решението на Бургаски окръжен съд № 105 от 16.11.2009 г. по гр. д. № 863/2008 г. и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявените от О. И. П., Е. [ЕГН] и М. К. П., Е. [ЕГН], двамата с адрес [населено място], [улица] ет. 2 ап. 4, против [фирма], [населено място], "Г. п. " № *, икове за заплащане на сумата 8 155 лв. - обезщетение за разходите, направени за изграждане на отклонение за външно ВиК захранване на У. П-*** в кв. **а по плана на [населено място], [община].

ОСЪЖДА О. И. П., Е. [ЕГН] и М. К. П., Е. [ЕГН], двамата с адрес [населено място], [улица] ет. * ап. *, да заплатят на [фирма], [населено място], "Г. п. " № *, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата 1 584,55 лв. (хиляда петстотин осемдесет и четири лева, петдесет и пет стотинки) възнаграждение за юрисконсултска защита и сумата 248,70 (двеста

четиридесет и осем лева, седемдесет стотинки) разноски по делото.

Решението не подлежи на обжалване.